

XORNADA

Traxectoria dos montes comunais galegos: a súa consideración como recurso produtivo, ambiental, paisaxístico e de calquera outro tipo

Consello da Cultura Galega
Santiago de Compostela
28 e 29 de setembro de 2017

CONSELLO
DA CULTURA
GALEGA

Por razóns diversas -entre as que figuran os graves problemas ambientais, a revalorización da vida rural e a expansión e influencia dos movementos ecolóxicos, que impulsaron novas olladas históricas sobre o aproveitamento dos recursos naturais- o interese polo estudo e adecuada gobernanza dos bens comunais aumentou moito nos últimos tempos. Neste contexto, Galicia constitúe un exemplo extraordinario. Até principios do século pasado, tres cuartas partes da súa superficie estaban ocupadas por montes que, se durante séculos non fosen xestionados polos veciños de aldeas e parroquias de maneira eficiente, acomodando os seus usos aos cambios que se ían producindo no complexo agropecuario, non conservarían, na meirande parte dos casos, o seu carácter comunal.

As mudanzas foron radicais no último século: os procesos de privatización, de “estatalización”, a repoboación forestal e “devolución”, a “revolución verde”, as diversas e graves consecuencias do despoboamento e abandono do mundo rural, as necesidades dunha axeitada ordenación do territorio que debe considerar integrar os usos do monte, a nova valoración da paisaxe como patrimonio (que en boa medida recupera ideas de Otero Pedrayo e da xeración Nós) que vai unida a miúdo a procesos de apropiación cultural e que obriga a considerar o monte, e en xeral o territorio, como arquivo da memoria das comunidades que se sucederon no seu control, aproveitamento e transformación. Estes e outros cambios parecen razóns poderosas que aconsellan facer unhas reflexións e debates que, a partir das ensinanzas do pasado, aborden, entre os varios problemas, a situación presente dos montes veciñais desde unha perspectiva pluridisciplinar para analizar os seus usos reais e potenciais, ou sexa, as experiencias e as oportunidades de cara ao futuro no uso dos recursos; as boas prácticas e non tan boas na súa xestión, as consecuencias do abandono das aldeas e o tratamento do monte nas políticas de ordenación do territorio que han de procurar a conservación do medio e a protección da paisaxe como un elemento fundamental do patrimonio cultural.

PROGRAMA

XOVES, 28 DE SETEMBRO

9:15 horas. Inauguración

9:30 horas

O retorno dos comunais: institucións, regras e equilibrios de poder

José Miguel Lana Berasain. Universidad Pública de Navarra

10:15 horas

A pervivencia dos montes veciñais galegos: razóns e distorsións

Xesús Balboa. Universidade de Santiago de Compostela

11:00 horas. Pausa

11:15 horas

Terras comúns, intereses cruzados: o monte veciñal galego no século XX

Ana Cabana Iglesias. Universidade de Santiago de Compostela

12:00 horas

O "problema da terra" na Galiza do século XXI e o papel dos montes veciñais en man común

Edelmiro López Iglesias. Universidade de Santiago de Compostela

12:45 horas. Debate

16:30 horas

Rozas, estivadas e pan de vedro: o cultivo temporal do monte na Galicia da Idade Moderna

Hortensio Sobrado Correa. Universidade de Santiago de Compostela

17:15 horas

Os montes e a súa toponimia

Antón Santamarina. Universidade de Santiago de Compostela

18:00 horas

Mesa redonda: *Montes, ordenación do territorio e paisaxe*

Presenta e modera: **Iago Seara Morales**

Daniel Pino Vicente. Lcdo. en Ciencias Políticas, urbanista, Consultora Galega

Alfonso Díaz Revilla. Arquitecto, profesor da ETSA da Coruña; Oficina de

Planeamento

Inés Santé. Directora do Instituto de Estudos do Territorio

Plácido Baamonde López. Doutor Enxeñeiro Agrónomo

VENRES, 29 DE SETEMBRO

9:30 horas

Los bienes concejiles de aprovechamiento comunal en la provincia de León: presencia, gestión y valor, siglos XVI-XX

Laureano Rubio Pérez. Universidad de León

10:15 horas

Baldíos, percursos do último século

Fernando Silva Oliveira Baptista. Enxeñeiro agrónomo polo Instituto Superior de Agronomía / Universidade Técnica de Lisboa; profesor catedrático do Instituto Superior de Agronomía

11:00 horas. Pausa

11:15 horas

Mesa redonda: *As boas prácticas na xestión dos montes veciñais*

Presenta e modera: **María do Mar Pérez Fra**
Marcelino Díaz Campos. Comunidade de Espiñarcao, Abadín

José Antonio Barbeito. Presidente da Comunidade de Montes de Xalo, Culleredo
Isaac González. Presidente da Comunidade de Montes de Santa Mariña do Rosal, O Rosal

12:30 horas

Mesa redonda: *Propostas para a posta en valor dos montes veciñais*

Presenta e modera: **María do Mar Pérez Fra**
Alfredo Pereira. Presidente de Organización Galega de Comunidades de Montes.

Carlos Morgade. Presidente de Iniciativa Comunales

Vanesa Castro López. Montenoso

Carlos González Andrés. Xefe do Servicio de montes veciñais en man común e estruturas forestais

14:00 horas. Clausura

ORGANIZA

Sección de Patrimonio e Bens Culturais (CCG)

COLABORA

Proxecto HAR2014-52667-R. "El monte comunal en Galicia desde comienzos de la Edad Moderna a la actualidad: de soporte de un <viejo complejo agrario> a recurso mediambiental y patrimonio paisajístico", Ministerio de Economía y Competitividad
Universidade de Santiago de Compostela

COORDINA

María do Mar Pérez Fra
Pegerto Saavedra Fernández

LUGAR

Consello da Cultura Galega
Pazo de Raxoi, 2º andar
Praza do Obradoiro, s/n
15705, Santiago de Compostela
Tel.: 981 957 202 / Fax: 981 957 205

INSCRICIÓN

A inscrición é gratuíta.

O número de prazas é limitado (100 persoas).

As prazas cubriranse por rigorosa orde de inscrición.

Entregarase diploma acreditativo de asistencia ás Xornadas.

Para obter o diploma é preciso asistir ao 75% das sesións.

MÁIS INFORMACIÓN

www.consellodacultura.gal

difusion@consellodacultura.gal

Consulta os materiais en <http://consellodacultura.gal/mediateca>

COLABORA

